

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Komission ehdotukset hiilitullimekanismista (CBAM) ja energiaverodirektiivin uudistamisesta

Ilari Valjus

25.8.2021

Ilmastopolitiikan pyöreä pöytä

Ehdotus hiilitullimekanismista

Tavoitteet

- Hiilitullimekanismi (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) olisi uudenlainen politiikkatyökalu EU:n ilmastopolitiikassa. Sen tavoitteena on
  - Hiilivuodon ehkäisy tilanteessa, jossa globaalien ilmastotoimien kunnianhimon taso vaihtelee maittain, ja EU:n omat päästövähennystoimia kiristetään.
  - Kannustaa kolmansien maiden tuottajia vähentämään päästöjään ja kolmansien maiden hallintoja ottamaan käyttöön kunnianhimoisempia ilmastotoimia.
  - Täydentää ja vahvistaa EU-päästökaupan ohjausvaikutusta. Keskeisesti tämä tapahtuisi sitä kautta, että mekanismi (siirtymäkauden jälkeen) korvaisi päästöoikeuksien ilmaisjaon sektoreilla, joilla se otetaan käyttöön.
- Mekanismin olisi myös tarkoitus toimia uutena EU:n omana varana, johon kertyvien tulojen käytöstä ja hallinnoinnista komissio antaa erillisen ehdotuksen syksyllä 2021.
- Mekanismin on tarkoitus olla täysin yhteensopiva Maailman kauppajärjestö WTO:n sääntöjen ja muiden EU:n kansainvälisten sitoumusten kanssa.

Keskeinen sisältö 1/3

- Hiilitullimekanismilla tietyille EU:n ulkopuolelta tuleville tuontituotteille asetetaan samanlainen maksu, joka kohdistuu EU:ssa valmistettuihin vastaaviin tuotteisiin EU:n päästövähennystavoitteiden toimeenpanon seurauksena.
- Mekanismin ohjausinstrumenttina olisi päästöoikeussertifikaattien kauppa. Tuontia harjoittavat yritykset joutuisivat ilmoittamaan tuontinsa ja niistä aiheutuneet päästöt ja hankkimaan vastaavan määrän sertifikaatteja.
  - Sertifikaattikauppajärjestelmä olisi erillinen EU-päästökaupasta mutta sertifikaatin hinta asetettaisiin jäljittelemään EU-päästöoikeuden hintaa.
  - Tuotteisiin kolmansissa valtioissa kohdistuneet päästöhinnoittelutoimenpiteet hyvitetään täysimääräisesti mekanismin muodostamassa hinnassa siihen kohdistuvana hinnanalennuksena.
- Mekanismi koskisi alkuvaiheessa tiettyjä hiilivuodolle alttiita energiaintensiivisiä tuontituotteita, jotka EU:ssa valmistettuina kuuluisivat päästökauppasektoriin (**alumiini, lannoitteet, sementti, rauta, teräs ja sähkö**).

Keskeinen sisältö 2/3

- Tuotteet, jotka tulevat EU-päästökauppaan osallistuvista kolmansista valtioista tai valtioista, joiden päästökauppajärjestelmä on linkitetty EU-päästökaupan kanssa, jäisivät mekanismin ulkopuolelle.
- Tuotteiden päästösisällön määrittäminen
  - Hiilidioksidipäästöt + lannoitteiden osalta myös typpioksidipäästöt ja alumiinin osalta fluorihilivetypäästöt.
  - Tuotannosta aiheutuneet suorat päästöt ja sellaiset arvoketjun ylävirran epäsuorat päästöt, jotka syntyvät välittömästi tuotantojärjestelmän piirissä ("within system boundaries")
  - Laskenta perustuisi ensisijaisesti todellisiin päästöihin ja toissijaisesti oletusarvoihin, jotka määritetään päästöjen vertailuarvojen avulla. Edellisestä poiketen sähkön osalta päästölaskenta perustuisi (lähes poikkeuksetta) oletusarvoihin

Keskeinen sisältö 3/3

- Mekanismi astuisi voimaan vuonna 2023, mutta otettaisiin käyttöön vaiheistetusti yritysten sopeutumisen helpottamiseksi.
  - Käyttöönoton ensimmäisessä vaiheessa vuosina 2023-2025 tuojilla olisi vain raportointivelvoite ja päästölaskenta perustuisi oletusarvoihin. Maksuja alettaisiin kerätä vuodesta 2026 alkaen.
  - Toisessa vaiheessa vuosina 2026-2034 mekanismin päästökattavuutta laajennetaan asteittain samaa tahtia päästöoikeuksien ilmaisjaon kattavuuden supistamisen kanssa (noin 10 % prosenttiyksikön vuosivauhtia). Vuodesta 2035 alkaen mekanismi olisi korvannut päästöoikeuksien ilmaisjaon kokonaan niillä sektoreilla, joilla se otetaan käyttöön.
- Mekanismin käytännön toimeenpano ja valvonta tulisi pitkälti kansallisten viranomaisten tehtäväksi. Komissio koordinoisi ja avustaisi toimintaa.
- Monista mekanismin yksityiskohtaisempaan toimeenpanoon liittyvistä seikoista on tarkoitus säätää myöhemmin annettavissa komission toimeenpanosäännöksissä.

Energiaverodirektiivin uudistamista koskeva ehdotus

Tavoitteet

- Ympäristöohjauksen tehostaminen ja kytkeminen EU-politiikkaan
- Sisämarkkinoiden toimivuuden parantaminen
- Veropohjan laajentaminen ja verotuottojen turvaaminen

Ehdotetut muutokset verotuksen rakenteeseen 1/2

- Määräperusteisesta (esim. snt/l) vähimmäisverosta energiasisältöveroon (€/GJ) – ei CO₂-veroa.
- Veropohja laajenisi nykyisten veronalaisten tuotteiden kanssa kilpaileviin, tällä hetkellä direktiivin soveltamisalan ulkopuolella oleviin tuotteisiin.
  - Mm. vety, turve ja kiinteä biomassa
- Tuotteet määriteltäisiin edelleen tullinimikkeiden perusteella, tuotteen komponenteille omat verotasonsa
- Lämmitys- ja työkonekäytössä edelleen alhaisemmat vähimmäistasot kuin liikenteessä

Ehdotetut muutokset verotuksen rakenteeseen 2/2

- Vähimmäisverotasot on jaoteltu 3 luokkaan ympäristöominaisuuksien perusteella RED:ä mukaillen
  - Fossiiliset ja ei kestävät biopolttoaineet (korkein vero)
    - maa- ja nestekaasulla sekä fossiilisella vedyllä 10 v. siirtymäaika korkeimmalle verotasolle
  - Kestävät biopolttoaineet ja vähähiiliset polttoaineet – ½ verotaso
    - (vähähiilisillä polttoaineilla 10v siirtymäaika)
  - Kehittyneet biopolttoaineet ja sähkö (lievin verotaso)
- Verotasojen pitäisi noudattaa luokkien sisällä ja välillä vähimmäisverotasojen mukaista järjestystä
  - Rajoittaa jäsenmaiden mahdollisuuksia asettaa verotasoja vapaasti vähimmäisverotasojen yläpuolella (esim. bensa vs diesel sekä biomassa vs sähkö)

Muuta ehdotuksen keskeisestä sisällöstä

- Vähimmäisverotasoisiin yleisesti ei merkittäviä korotuksia. Vähimmäistasoja tarkistettaisiin vuosittain EU-kuluttajahintaindeksin perusteella
- Verokantoja yhtenäistettäisiin
  - Esim. liikennekäytössä bensiinin ja dieselin verotaset yhtenäistettävä, samoin maakaasun siirtymäajan jälkeen
  - Mahdollisuus ammattidieselin veronalenukseen poistettaisiin
  - Mahdollisuus eriyttää verotasoja kaupallisen ja ei-kaupallisen toiminnan välillä poistuisi – energiantensiivisen elinkeinotoiminnan veroja voitaisiin edelleen alentaa
  - Maatalouden energiaveroja voitaisiin alentaa direktiivin vähimmäistasolle. Myös CHP:n tukeminen olisi edelleen mahdollista
  - Art 19 poikkeuslupamenettely säilyisi ja mahdollistaisi myös terveys- ja ympäristösyistä tuotteen ryhmäänsä korkeamman verotuksen. Poikkeuksiin olisi edelleen sovellettava valtioneuvoston määräyksiä
- EU:n sisäisen lento- ja laivaliikenteen polttoaineet verollisiksi

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET